

ТОГТООЛ

2024 оной августын 14

№ 464

Улаан-Үдэ хото

**«Онсо ушаралта байдал ба гэнтын аюулнуудыг усадхаха талаар
Буряад Уласай Засагай газарай нөөсэлэлгын жаса тухай Дүрим тухай»
гэһэн Буряад Уласай Засагай газарай 2007.09.10-най № 280 тогтоолдо
хубилалтануудыг оруулха тухай**

Онсо ушаралта байдалһаа хохидоһон эрхэтэдыг дэмжэхэ хэмжээнүүдыг үргэдхэхэ зорилготойгоор Буряад Уласай Засагай газар иигэжэ **т о г т о о н о**:

1. Буряад Уласай Засагай газарай 2007.09.10-най № 280 тогтоолоор (Буряад Уласай Засагай газарай 2010.05.24-нэй № 188, 2012.07.17-ной № 420, 2014.07.01-нэй № 307, 2014.12.11-нэй № 630, 2015.11.02-нэй № 552, 2016.04.01-нэй № 125, 2016.05.06-най № 176, 2016.09.30-най № 458, 2017.04.20-ной № 174, 2017.07.11-нэй № 338, 2017.09.05-най № 445, 2017.12.28-най № 635, 2018.04.11-нэй № 191, 2018.09.14-нэй № 505, 2020.05.01-нэй № 242, 2021.05.20-ной № 234, 2021.09.06-най № 504, 2021.09.06-най № 506, 2021.10.19-нэй № 594, 2022.01.11-нэй № 3, 2022.09.02-ой № 530, 2022.10.18-най № 630, 2023.01.25-най № 31, 2023.06.21-нэй № 347, 2023.10.20-ной № 629, 2024.08.03-най № 436 тогтоолнуудай найруулгаар) баталагдаһан онсо ушаралта байдал ба гэнтын аюулнуудыг усадхаха талаар Буряад Уласай Засагай газарай нөөсэлэлгын жаса тухай Дүримдэ удаадахи хубилалтануудыг оруулха:

1.1. Пункт 4 соо:

1.1.1. «ж» хуби зүйлыень иигэжэ шэнээр найруулха:

«ж) 2022, 2024 онуудта онсо ушаралта байдалай тохёолдоһон газарта ажаһуудаг эрхэтэнэй (эрхэтэдэй) ургуулһан хартаабха болон бэшэ ногоон ургамалнуудайнь үертэ орожо, мүндэртэ сохюулжа халаһан ушарта тэдээндэ тус Дүримэй 4.4-дэхи хубиин ёһоор бодото эдлэлэй туһаламжа үзүүлхэ хэмжээ ябуулганууд;».

1.1.2. Удаадахи удхатай «и» хуби зүйл нэмэхэ:

«и) 2022, 2024 онуудта онсо ушаралта байдалай тохёолдоһон газарта ажаһуудаг эрхэтэнэй (эрхэтэдэй) газарай хэһэг уһанда абтажа, адууһа малайнь хосорһон ушартань тэдээндэ тус Дүримэй 4.6-дахи хубиин ёһоор мүнгэн туһаламжа үзүүлхэ хэмжээ ябуулганууд.».

1.2. Пункте 4.4 соо:

1.2.1. Нэгэдэхи дохол мүрыень иигэжэ шэнээр найруулха:

«4.4. 2022, 2024 онуудта онсо ушаралта байдалай тохёолдоһон газарта ажаһуудаг эрхэтэнэй (эрхэтэдэй) ургуулһан хартаабха болон бэшэ ногоон ургамалнуудайнь үертэ орожо, мүндэртэ сохюулжа халаһан ушарта тэдээндэ тус Дүримэй 4.4-дэхи хубиин ёһоор бодото эдлэлэй туһаламжа үзүүлхэ хэмжээ ябуулгануудта мүнгэ һомололго алдаһан ургасынь хэмжээнһээ уламжалан, хартаабха, овоциин ургамалнуудай янза бүхэнөөр (хапууса, морхооб, свекла) туд тудтань тодорхой формулоор тооложо гаргаха:».

1.2.2. Арбан нэгэдэхи ба арбан хоёрдохи дохол мүрыень иигэжэ шэнээр найруулха:

«2022, 2024 онуудта онсо ушаралта байдалай тохёолдоһон газарта ажаһуудаг эрхэтэнэй (эрхэтэдэй) ургуулһан бүхы хартаабха болон бэшэ ногоон ургамалнуудайнь үертэ орожо, мүндэртэ сохюулжа халаһан ушарта тэдээндэ тус Дүримэй 4.4-дэхи хубиин ёһоор бодото эдлэлэй туһаламжа үзүүлхэ хэмжээ ябуулгануудта мүнгэ һомололго хадаа онсо байдалай соносхогдоһон үдэр хохидолдо орогшод удаадахи эрилтэдэ зохибол, мүнгэн туһаламжада хүртэхэ:

- эрхэтэнэй (эрхэтэдэй) һуурин тосхоной хилэнүүд соо ородог ажаһуудалайнь гэр нютагай өөһэдын хүтэлбэрийн зургаанай комиссиин шэнжэлгэ хэһэн шийдхэбэрээр 2022 ондо соносхогдоһон онсо ушаралта байдалда ороо гэжэ тогтоогдоһон ушарта.».

1.2.3. арбан хоёрдохи дохол мүр соо « 2022 ондо,» гэхэн үгэнүүдые «2022, 2024 онуудаар,» гэхэн үгэнүүдээр хэлгэхэ.

1.3. Удаадахи удхатай пункт 4.6 нэмэхэ:

«4.6. 2022, 2024 онуудта онсо ушаралта байдалай тохёолдоһон газарта ажаһуудаг эрхэтэнэй (эрхэтэдэй) газарай хэһэг уһанда абтажа, адууһа малайнь хосорһон ушартань хосорһон толгой бүхэнэй наһанһаа уламжалан тооложо гаргаһан мүнгэн туһаламжа тэдээндэ үзүүлхэ.».

№№ п/п	Хүдөө ажахын малай янза	Амитанай дунда зэргын шэгнүүр, кг
-----------	-------------------------	--------------------------------------

1	Гахайнууд, тэрэ тоодо:	
	1 жэлхээ үнгэрхэн эмэ гахайнууд	157
	9-һөө 12 һара хүрэтэр наһанай эмэ гахайнууд	130
	1 жэлхээ үнгэрхэн эрэ гахай	167
	9-һөө 12 һара хүрэтэр наһанай эрэ гахай	146
	5-һаа 8 һаратай болоһон шахан таргалуулгада байһан гахайнууд	91
	поршоонхонууд 2-һоо 4 һара хүрэтэр	32
	поршаанхонууд 2 һара хүрэтэр	19
2	Гэрэй шубууд	2

Иимэ формулоор тооложо гаргадаг:

$$V_k = M_y \times S, \text{ эндэ:}$$

V_k – хохидолдо ороһон эрхэтэндэ хараалагдаһан бюджетэй мүнгэнэй хэмжээн;

M_y – аюулда хосорһон малай хамтын шэгнүүри, кг;

$S = 321,15$ түх., килограмм мяханай сэн, түх.

$$M_y = M_j \times \text{коэф.}, \text{ эндэ:}$$

M_j – хосорһон малай хамтын шэгнүүри дунда зэргын амидын шэгнүүрээр, кг;

коэф. - 71,3 % (мяхан болгохо шэгнүүрийн толгой бүхэнэй амидын шэгнүүридэ орходоо, процентээр).

Хосорһон малай түлөө мүнгөөр бусааха дээдэ захын туһаламжа нэгэ хүндэ 74 кг мяханай хэмжээгээр тоолон гаргагдаха.

2024 ондо онсо ушаралта байдалай тохёолдоһон газарта ажаһуудаг эрхэтэнэй (эрхэтэдэй) газарай хэһэг уһанда абтажа, адууһа малайнь хосорһон ушартань иимэ эрхэтэдтэ туһаламжа хүргэхэ хэмжээ ябуулгануудта мүнгэ һомололго онсо байдалай соносхогдоһон үдэр удаадахи эрилтэнүүдһээ уламжалан бээлүүлэгдэхэ:

- эрхэтэнэй (эрхэтэдэй) һуурин тосхоной хилэнүүд соо ородог ажаһуудалайнь гэр нютагай өөһэдын хүтэлбэрийн зургаанай комиссиин шэнжэлгэ хэһэн шийдхэбэрээр 2022 ондо соносхогдоһон онсо ушаралта байдалда ороо гэжэ тогтоогдоһон ушарта.».

- 2024 оной июлиин 1-нэй байдалаар ажахын дэбтэрһээ абтаһан буулгабаряар баталагдаһан гэрэй амитадтай байлга (гахай, тахяа).

Тус Дүримэй №31 хабсаргалтаар баталагдаһан түхэлөөр нютагай өөһэдын хүтэлбэрийн зургаанай комиссиин шэнжэлгэ хэһэн шийдхэбэрээр үерэй аюулда орожо гэрэйн амитадай хосорһон тухай шийдхэбэри.».

1.4. Пункт 6 соо:

1.4.1. гурбадахи дохол муртэ «4-дэхи пунктн «г» - «з» хуби зүйлнүүдээр» гэхэн үгэнүүдые «4-дэхи пунктн «г» - «и» хуби зүйлнүүдээр» гээд хэлгэхэ.

1.4.2. «е» хуби зүйлэй хоердохи, гурбадахи, зургаадахи дохол муртэ «2022 ондо,» гэхэн үгэнүүдые «2022, 2024 онуудаар,» гэхэн үгэнүүдэр хэлгэхэ.

1.4.3. Табадахи дохол муртэ «онсо ушаралта байдал» гэхэн үгэнүүдэй удаа «, тус Дүримэй № 31 хабсаргалтаар баталагдахан түхэлөөр» гэхэн үгэнүүдые нэмэхэ.

1.4.3. «е» хуби зүйлэй долоодохи дохол мурьень иигэжэ шэнээр найруулха:

«- 2022, 2024 онуудта онсо ушаралта байдалай тохёолдоһон газарта ажаһуудаг эрхэтэнэй (эрхэтэдэй) ургуулһан бүхы хартаабха болон бэшэ ногоон ургамалнуудайнь үертэ орожо, мүндэртэ сохюулжа халаһан ушарта тэдээндэ тус Дүримэй 4.4-дэхи хубиин ёһоор тооложо гаргагдахан бодото эдлэлэй туһаламжа үзүүлхэ хэмжээ ябуулгануудта мүнгэ һомололгын гаршын түсэб;».

1.4.4. «е» хуби зүйлэй наймадахи-арбан хоердохи дохол мурнүүдые иигэжэ шэнээр найруулха:

«- онсо ушаралта байдал соносхоһон тухай нютагай засагай байгууламжын хуули ёһоной шийдхэбэрийн буулгабари (тогтомог хизаартай гү, али нютагай шэнжэтэй онсо байдал усадхагдахан ушарта);

- хэмжээ ябуулгануудые бээлүүлгын болзорые үндэхэлһэн дансанууд (хүдэлмэринүүдые дүүргэлгын, туһа хангамжануудые үзүүлэлгын);

- мэдүүлгэ оруулһан үдэртэ нютагай засагай байгууламжын онсо байдал усадхаха нөөсэлэлгын жасада үлэхэн мүнгэ зөөри тухай мэдээн (тогтомог хизаартай гү, али нютагай шэнжэтэй онсо байдал усадхаха ушарта);

- онсо ушаралта байдалай тохёолдоһон газарай хилэнүүдые тодорхойлһон хуули ёһоной шийдхэбэрийн буулгабари (тогтомог хизаартай гү, али нютагай шэнжэтэй онсо байдал усадхаха ушарта);».

1.4.5. «е» хуби зүйлэй арбан гурбадахи – арбан табадахи дохол мурнүүдые хаһаха.

1.4.6. Удаадахи удхатай «м» хуби зүйл нэмэхэ:

«м) Тус Дүримэй 4-дэхи пунктн «и» пунктаар хараалагдахан хэмжээ ябуулгануудаар:

- 2024 ондо соносхогдоһон хүн зонтой ба онсо байдалай ушарһан

газарай хилэ дотор ажаһуугшын ба (гү, али) ажаһуугшадай ажаһуудаг гэрэй газраах газарай хэһэгтэ үерэй болоһон ушарһаа малайнгаа тоо толгой алдаһан ажаһуугшадай нэрэ тоолбори , энэ Дүримэй 29-дэхи хабсаргалтын ёһоор;

- энэ Дүримэй 30-дахи хабсаргалтын ёһоор, онсо ушаралта байдалда орожо, амитадай тоо толгойе аладаһан ушараар туһаламжа үзүүлхэ тухай ажаһуугшадай мэдүүлгэнүүдэй буулгабаринууд;

- хохидолдо ороһон эрхэтэниие үнэмшэлһэн баримта бэшэгэй буулгабари;

- үерэй аюулһаа боложо, үмсын малай хосорһон тухай гэршэлһэн баримта, тэдэнэй тоо ба наһан, мүн тиихэдэ эрхэтэнэй (эрхэтэдэй) онсо ушаралта байдалда ороһон газар дээрэ байһан гэртэ ажаһуудаг гэжэ гэршэлһэн нютагай засагай байгууламжын комиссиин шалгалта хэһэн тухай энэ Дүримэй 31-дэхи хабсаргалтада баталагдаһан түхэлөөр мэдээсэлэй буулгабари;

- малай тоо толгой бүридхэн бэшэдэг ажахын номһоо буулгабари;

- нютагай засагай байгууламжын онсо байдалһаа хэргылгын ба тэрэниие усадхаха болон нютагай засагай байгууламжын түймэрэй аюулгүй байдал хангаха талаар комиссиин шийдхэбэриин буулгабари, тэрэшэлэн онсо байдал нэбтэрүүлхэ тухай хуулиин шийдхэбэри (тогтомог хизаартай гү, али нютаг һомоной шэнжэтэй онсо байдал усадхаха ушарта);

- мэдүүлгэ оруулһан үдэртэ нютагай засагай байгууламжын онсо байдал усадхаха нөөсэлэлгын жасада үлэһэн мүнгэ зөөри тухай мэдээн (тогтомог хизаартай гү, али нютагай шэнжэтэй онсо байдал усадхаха ушарта);

- онсо ушаралта байдалай тохёолдоһон газарай хилэнүүдые тодорхойлоһон хуули ёһоной шийдхэбэриин буулгабари (тогтомог хизаартай гү, али нютагай шэнжэтэй онсо байдал усадхаха ушарта);».

Дээрэ нэрлэгдэһэн баримта саарһануудай эльгээгдээгүй байбал, Буряад Уласай Хүдөө ажахын болон эдэе хоолой яаман энэ мэдүүлгэ Буряад Уластахи нютагай засагай байгууламжада мэдүүлгын ороһон үдэрһөө ажалай 30 хоногой туршада хаража үзэнгүй бусааха».

1.5. Пункт 7.1 соо:

1.5.1. Нэгэдэхи дохол мүртэнь «4-дэхи пунктн «ж» «з» хуби зүйлөөр,» гэхэн үгэнүүдые «4-дэхи пунктн «ж» «з» ба «и» гэхэн хуби зүйлнүүдээр» гээд хэлгэхэ.

1.5.2. Нэгэдэхи дохол мүрэй удаа иимэ удхатай дохол мүрнүүдые нэмэхэ:

«Мэдүүлгэдэ арсаха үндэнэ баримтанууд хадаа иимэ байха:

а) 4-дэхи пунктын «ж» «з» ба «и» гэнэн хуби зүйлнүүдээр хараалагдаһан зорилгонуудта мэдүүлгын зохилдохогүй байлга;

б) тус Дүримэй 6-дахи пунктын «е», «м» хуби зүйлнүүдтэ хараалагдаһан болзорһоо гадуур мэдүүлгэ үгтэнхэй;

в) тус Дүримэй 6-дахи пунктын «е», «л», «м» хуби зүйлнүүдтэ хараалагдаһан баримта саарһануудыые үгөөгүй байлга.

Эдэ Дүримэй 7.1-дэхи пунктын «в» гэнэн дохол мүртэ үндэнэлэн арсаха тухай шийдхэбэри абалга хадаа дутуу дундануудые усадхаһанай удаа мэдүүлгэ дахин оруулхада хаалта болохогүй.».

1.5.3. Хоёрдохи дохол мүртэ «зохихо дурадхалнууд» гэнэн үгэнүүдэй удаа «, шийдхэбэрийн абтаһан үдэрһөө табан үдэрэй туршада.».

1.6. Тус тогтоолой № 1, 2, 3-дахи хабсаргалтын ёһоор, №№ 29, 30, 31-дэхи хабсаргалтануудые нэмэхэ.

1.7. Хабсаргалтай № 18 хүсээ буураһанда тоолохо.

2. Тус тогтоол албан ёһоор толилогдоһон үдэрһөө хүсэндөө орохо.

**Буряад Уласай Толгойлогшо -
Буряад Уласай Засагай
газарай Түрүүлэгшэ**

А. Цыденов